

FREDESBORG
KOMMUNE

Strategi for træer i Fredensborg Kommune

ÉN KOMMUNE – FEM UNIKKE STEDER

• FREDESBORG • HUMLEBÆK • NIVÅ • KOKKEDAL • LANDET

1. INDLEDNING	3
1.1. GRØN KOMMUNE	3
1.1. VÆRDIEN AF TRÆER I LAND OG BY.....	3
1.2. DK2020 PLAN	3
2. LOVGIVNING DER BESKYTTER TRÆER. 4	
2.1. INDLEDNING	4
2.2. HABITATBEKENDTGØRELSEN.....	4
2.3. ARTSFREDNINGSBEKENDTGØRELSEN SAMT JAGT OG VILDTFORVALTNINGSLOVEN.....	4
2.4. MUSEUMSLOVEN	4
2.5. FREDNINGER.....	4
2.6. LOKALPLANER.....	4
3. BESKYTTELSESZONE – KOMMUNENS BESTEMMELSER	5
3.1. INDLEDNING	5
3.2. BY- OG VEJTRÆETS BESKYTTELSESZONE.....	5
3.3. POTENTIALER PÅ SIGT	5
4. FÆLDNING OG GENPLANTNING AF TRÆER.....	7
4.1. KOMMUNALE TRÆER KAN FÆLDES ELLER BESKÆRES I FØLGENDE TILFÆLDE:.....	7
4.2. KOMMUNALE TRÆER KAN IKKE FÆLDES ELLER BESKÆRES MED FØLGENDE BEGRUNDELSE:	7
4.3. GENPLANTNING AF ERSTATNINGSTRÆER.....	7
4.3.1. UNDTAGELSER FOR GENPLANTNING.....	7
4.4. ET VILDERE UDTRYK	8
4.5. RISIKOTRÆER	8
4.6. ERSTATNING	8
5. PLANLÆGNING FOR TRÆER OG SKOVREJSNING	9
5.1. INDLEDNING	9
5.2. NYE PLANER OG ANLÆGSPROJEKTER.....	9
5.3. VARIATION I VALG AF ARTER OG GENETIK.....	9
5.4. BEPLANTNINGSPLANER	9
5.5. SKOVREJSNING.....	10
5.6. PRINCIPPER FOR PLANTNING AF TRÆER LANGS VANDLØB	10
5.7. POTENTIALER PÅ SIGT	10

**STRATEGIEN BLEV VEDTAGET DEN 4. JUNI
2024 I UDVALGET FOR NATUR, MILJØ- OG
BÆREDYGTIG UDVIKLING**

1. Indledning

1.1. Grøn kommune

Fredensborg Kommune skal være en grøn kommune. I den sammenhæng spiller træer en vigtig rolle lige fra solitære træer til store sammenhængende skovområder. Træer er til gavn for miljøet lokalt og globalt, fremmer biodiversitet og bidrager til et æstetiske udtryk i landskabet. I Fredensborg Kommune skal træer bidrage til at skabe grønne korridorer, byrum og områder.

Det overordnede mål med Strategien er at øge antallet af træer i kommunen. Det opnås først og fremmest ved, at eksisterende træer bevares, og derudover ved plantning af nye træer.

Strategien sætter rammen for de overvejelser, som kommunen skal inddrage ifm. byudvikling, anlægsprojekter og i kommunens generelle administration.

5 PRINCIPPER I STRATEGI FOR TRÆER I FREDENSBORG KOMMUNE

- Bevar eksisterende træer
- Genplantning ved fældning
- Der udføres ikke gravearbejde, oplag og anden aktivitet med større maskiner i træernes beskyttelseszone
- Hjemmehørende arter anvendes
- Træer repræsenterer ikke et disponibelt areal

1.1. Værdien af træer i land og by

- Medvirker til at forskønne byer og landskaber, hvor de indgår som et arkitektonisk element.
- Renser luft og lagrer CO₂.
- Kronerne fungerer som et temperaturregulerende element i det lokale miljø.
- Mindsker risikoen for oversvømmelse.
- Skovområder kan bidrage til rent drikkevand.

- Levested for svampe, fugle, insekter og andre dyr.
- Park- og bybilledet får et varieret udtryk, og naturen trækkes ind i byen.
- Naturen har en positiv indvirkning på det fysiske og det psykiske helbred
- Skaber årstidsvariation
- Giver karakter og identitet til et område, samt danner grundlag for kulturhistorie.

Billede 1: Træer bidrager med variation og karakter til landskabet.

1.2. DK2020 plan

Befolkningstallet i kommunen er stigende, hvilket skaber et øget pres på bysamfundenes arealer, bl.a. ved etablering af nye boliger, erhverv, institutioner og infrastruktur. Det er en udvikling, der ofte tvinger træer og grønne områder til at vige pladsen til fordel for andre funktioner. Hvis træer, buske og grønne områder skal have en betydning i kommunen, må der plantes nyt samt passes på de træer, der allerede er.

I kommunens klimaplan-DK2020 fremgår det, at strategien skal medvirke til skovrejsning, plantning af bytræer og værne om de eksisterende træer. Strategi for træer i Fredensborg Kommune skal dermed medvirke til et sammenspil mellem byudvikling og kontinuitet.

2. Lovgivning der beskytter træer

2.1. Indledning

Den aktuelle lovgivning indeholder allerede bestemmelser, der beskytter træer imod fældning og beskæring. I dette afsnit præsenteres disse lovgivninger.

2.2. Habitatbekendtgørelsen

Som nævnt kan træer have funktion som yngle- og rasteområde for arter optaget på habitatdirektivets bilag IV, hvilket betyder, at træet ikke må fældes eller beskæres jf. Habitatbekendtgørelsen. Før fældning eller beskæring kan påbegyndes, skal miljøministeriet eller kommunen meddele tilladelse herom. Arbejdet kan tidligst blive udført i perioden for fældning af træer med hulheder og spættehuller fastsat i Artsfredningsbekendtgørelsen.

2.3. Artsfredningsbekendtgørelsen samt Jagt og Vildtforvaltningsloven

Træer kan være beskyttet i mod fældning, hvis de indeholder hulheder eller er reddetræer for bestemte fuglearter jf. Artsfredningsbekendtgørelsen. Træer er også særligt beskyttet, hvis de har funktion som yngle- og rasteområde for de pattedyr, der er nævnt i Jagt- og Vildtforvaltningsloven.

2.4. Museumsloven

Træer, hvortil der er knyttet folketro, historiske overleveringer eller kulturhistoriske traditioner, er beskyttet imod tilstandsændringer jf. Museumslovens §29e.

2.5. Fredninger

I fredninger kan træer være udpeget som værende bevaringsværdige. Træer, der er underlagt en sådan udpegning, må ikke fældes uden, at fredningsnævnet har truffet en afgørelse. Der kan være indskrevet plejemuligheder af et udpeget træ i en fredning (Se fredninger: <https://kort.fredensborg.dk/spatialmap>).

2.6. Lokalplaner

I lokalplaner kan træer være udpeget som bevaringsværdige, ligesom det er gældende i fredninger. Træer, der er udpeget som bevaringsværdige, må ikke fældes uden, at kommunen har meddelt dispensation herom.

Der kan ydermere være fastsat andre bestemmelser om fx træart og antal træer ved nyplantninger (Se lokalplaner: <https://kort.fredensborg.dk/spatialmap>).

Billede 2: Træer bidrager med variation og karakter til landskabet.

3. Beskyttelseszone – Kommunens bestemmelser

3.1. Indledning

Med Strategien for træer i Fredensborg Kommune beslutter byrådet, at de eksisterende kommunale træer skal bevares gennem en beskyttende forvaltning og gennem en fremsynet planlægning. Strategien skal fremme forekomsten af ældre træer til gavn for klima og biodiversitet samt prioritere plads til træets helhed.

PLADS TIL RODNETTET

Et træs rodnet kræver samme arealreservation som træets krone. Det er desværre sjældent tilfældet i nutidens praksis og rodnettets må derfor dele arealet med asfalt, sten, kabler og rør. Gravearbejdet og aktiviteten omkring træet begrænser tilvæksten og svækker træet

3.2. By- og vejtræets beskyttelseszone

Beskyttelseszonen defineres som træets drypzone (Se Figur 1: Drypzone), dog altid minimum 2,5 meter fra den yderste kant af træets stamme.

Drypzone er det område, hvor træets krone kan kaste dråber. Drypzone svarer til det område, hvor træets rodnet som minimum befinder sig i. Træet er særligt sårbart overfor svampeangreb, når der graves inden for drypzone.

Alt arbejde, der udføres nært ved by- og vejtræer, skal overholde følgende bestemmelser:

- Der må ikke uden aftale med Fredensborg Kommune foretages opgravninger inden for beskyttelseszonen.
- Hvis gravearbejde i beskyttelseszonen ikke kan undgås, skal dette udføres skånsomt ved anvendelse af håndskovl, styret boring eller tørsuger/vandspuler.
- Rødder større end 5 cm i diameter må ikke beskadiges. Dette gælder også uden for beskyttelseszonen. Blotlægges rødder, skal disse tildækkes med muld, vinter/halmmåtter eller våde tæpper da det mindsker risikoen for udtørring og frost.

- Jorden i beskyttelseszonen må ikke komprimeres ved maskinel aktivitet eller ved oplag af materialer, maskinelt udstyr, container etc.
- Træets stamme sikres imod skader ved afdækning med brædder eller hegn. Der skal placeres et beskyttende lag mellem stammen og brædder ved anvendelse af denne afskærmningsmetode.

Billede 3: Afdækning af rødder.

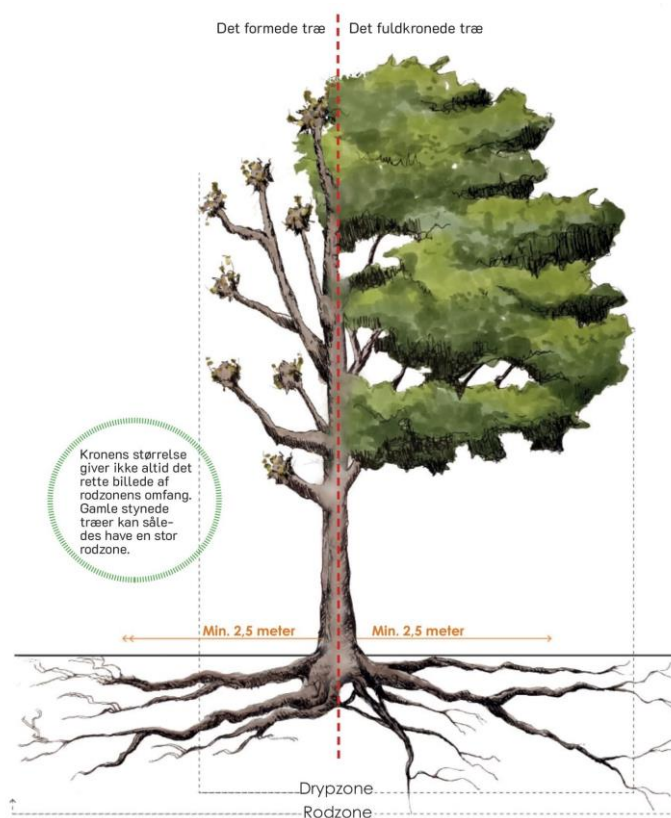
Når rødder blotlægges, risikerer de at udtørre. Derfor skal de altid tildækkes med våde tæpper, vinter/halmmåtter eller muld alt efter årstiden. Billede lånt med tilladelse af Vejle Kommune.

Ovenstående bestemmelser indarbejdes som vilkår i gravetilladelser, projektbeskrivelser og udbud som kommunen eller NSPV udarbejder.

Ved beskadigelse af by- og vejtræer forbeholder kommunen sig retten til at kræve erstatning som beskrevet i afsnit 4.6.

3.3. Potentialer på sigt

På tidspunktet for vedtagelsen af Strategi for træer i Fredensborg Kommune er der ikke afsat tilstrækkeligt med ressourcer, så der kan gennemføres besigtigelse af, om gravetilladelserne overholdes. For at styrke denne indsats skal der på sigt tilføres ressourcer til området, så strategiens indhold kan efterkommes.

Figur 1: Drypzone

Som udgangspunkt er drypzone den del af jordoverfladen, der er under træets krone. Drypzone svarer til udbredelsen af træets vigtigste rødder. Illustration lånt af Vejle Kommune med tilladelse.

4. Fældning og genplantning af træer

4.1. Kommunale træer kan fældes eller beskæres i følgende tilfælde:

- Hvis træet er et risikotræ (Se afsnit 4.5).
- Hvis en udtynding kan fremme naturindholdet i krat og bevoksningsbælter samt for træer med stor biologiskværdi (Punktet er fritaget for kravet om genplantning).
- Hvis grene begrænser færdslen på offentlige veje, stier eller fortove.
- Hvis særlige rekreative forhold er gældende, kan udtynding eller fældning udføres. Ved særlige forhold menes der, at indsatsen er til gavn for et stort antal borgere.
- Hvis der udføres opbyggende beskæring af unge træer, for at opbygge en hensigtsmæssig kronestruktur.
- Hvis et træ er invasivt eller har karakter her af, kan det fældes og erstattes af en hjemmehørende træart.
- Hvis gennemførslen af et større anlægsprojekt er samfundsmæssigt nødvendig, kan der foretages fældning. Nye træer skal plantes som erstatning (se afsnit 4.3).

Inden et træ fældes eller beskæres, skal det vurderes af en person med træfaglig baggrund fra NSPV eller kommunens administration. Det er også gældende ved udtyndinger i krat og beplantningsbælter.

4.2. Kommunale træer kan ikke fældes eller beskæres med følgende begrundelse:

- Skygevirkende for en naboejendom (Eksempelvis i forbindelse med solceller, opholdsarealer etc.).
- Begrænser udsigten fra en naboejendom.
- Nedfald af blade, mindre grene, frugt eller pollen.
- Begrænser synligheden af butikker eller reklamer.
- Hvis ekskrementer eller larm fra fugle opleves som en gene (Særlige forhold ved institutioner kan imødekomes).

- Hvis træer forringer signalet til eller fra private antenner og paraboler.

4.3. Genplantning af erstatningstræer

Hvis det vurderes nødvendigt at fælde et træ, skal der som udgangspunkt plantes erstatningstræer i forholdet 1:3. Placeringen af de nye træer skal være inden for en rimelig afstand til det træ, der fældes. Hvis der skal plantes andre arter, end den art der fældes, skal dette begrundes. Det påkræves, at de nyplantede træer er af hjemmehørende arter. Plantede træer skal plejes ved korrekt opbinding og vanding, så træet fremstår virilt 3-4 år efter plantning. Hvis træets rodnet ikke etableres korrekt fra starten, vil der være risiko for, at træet bliver ustabil eller ikke opnår sit fulde potentiale.

4.3.1. Undtagelser for genplantning

Kravet om genplantning er ikke gældende, når fældning eller udtynding skal fremme et områdes naturindhold. Fældning og udtynding for træer med - eller med potentielt - stor biologiskværdi er ligeledes ikke omfattet af kravet om genplantning. Det kan være gamle træer eller træer med en kroget struktur.

TRÆER MED STORT NATURINDHOLD

Gamle træer eller træer med en kroget struktur danner grundlag for et stort naturindhold qua deres volumen og hulheder. Der skal fokuseres på hjemmehørende arter.

Det er begrænset hvor mange gamle træer, der findes i landskabet, da mange bliver fældet i et ungt stadie. Mange plantede træer plejes for at udvikle en ret stamme, og derfor findes der ikke mange træer med en kroget struktur.

Det samme gør sig gældende ved større anlægsprojekter, hvor fældning eller rydning af trægrupper og bevoksningsbælter findes nødvendigt. Fældning er først en mulighed, når alle tænkelige scenarier er afsøgt. I et sådanne tilfælde skal der udarbejdes en beplantningsplan (se afsnit 5.4). Planen skal godkendes af kommunens Vand og Naturteam.

4.4. Et vildere udtryk

For at fremme den bynære natur vil nedskårne grene og stammer på kommunale ejendomme blive efterladt i lokalområdet. Ved behov for fældning af større træer kan stammen ligeledes blive stående, så kun trækronen skæres ned. Derudover kan man foretage en veteranisering af udvalgte træer, hvor man forsætligt skader træer, for på den måde at skabe levesteder for insekter, fugle og svampe.

4.5. Risikotræer

I Strategi for træer i Fredensborg Kommune defineres et risikotræ som følgende:

Et træ der udgør en væsentlig farer for personer eller materiel, da rodnettet, stammen og/eller trækronen er stærkt svækket.

Træets placering skal være i nærheden af veje, stier, opholdspladser eller bebyggelse.

NSPV varetager forpligtelserne med at risikovurdere træer på kommunale ejendomme og vejmatriler. Opgaven udføres ved en systematisk gennemgang med 12 års intervaller. Træer, som vurderes værende risikotræer, tilses med en hyppigere frekvens. Alt data omkring risikotræer og risikovurderinger samles i et digitalt system hos NSPV.

Billede 4: Kronestrukturer med manglende blade er en god indikator for et træs tilstand (Kronesymptomer).

I en risikovurdering indgår træets placering som et primært parameter. Der er en øget risiko ved træer, der står i nærhed af opholdsarealer, bebyggelse eller infrastruktur. Sekundært indgår træets biologiske- og arkitektoniskværdi.

Hvis et træ vurderes at være til væsentlig fare for personer eller bebyggelse, kan et eller flere af følgende tiltag udføres (Tiltagene er opsat i prioriteret rækkefølge:

- 1) For træer med høj biologisk- eller arkitektoniskværdi, opstilles der afspærring og skiltning, så risikoområdet er markeret. Kronestabiliserende tiltag (støttepunkter eller opbinding) bør implementeres. (Kan udføres sammen med punkt 2).
- 2) Træets krone reduceres i størrelse og omfang for at mindske vindens påvirkning (Kan udføres sammen med punkt 1).
- 3) Trækronen nedskæres (Topkapning), så stammen efterlades som en træruin. Trækronen efterlades i nærområdet.
- 4) Træet fældes og efterlades i nærområdet.

Fældning foretages kun som absolut sidste mulighed, og bestemmelserne i Artsfredningsbekendtgørelsen, Museumsloven, Jagt- og Vildtforvaltningsloven samt Habitatbekendtgørelsen er afgørende for, hvornår træet kan fældes.

4.6. Erstatning

Hvis kommunale træer beskadiges, beskæres eller fældes uden tilladelse, fastsættes erstatningskravet ved brug af VAT 19 (Vurdering af træer 2019, [Link](#)). Ved værdisætningen tages der stilling til forhold som art, alder, placering, størrelse, sundhed og etableringsomkostninger. Det er hele træet, fra rødder til kronen, der indgår i den samlede vurdering. Det vil sige, at erstatningskravet kan stilles, ligegyldigt om skaden kun er opstået på rødderne, stammen eller kronen.

Hvis den erstatningspligtige er ukendt, eller vedkommende afviser at betale erstatningskravet, anmeldes sagen til politiet.

5. Planlægning for træer og skovrejsning

5.1. Indledning

Kommunens administration skal planlægge efter at bevare træer fremfor at betragte dem, som elementer der kan genskabes. I planlægningen skal træet ses som en helhed med krone, stamme og rodnet. Særligt rodnettet er en faktor, der ofte ikke inddrages i den generelle planlægning.

SÆRLIGT FOKUS VED PLANER OG PROJEKTER

- Bevar eksisterende træer
- Plads til træernes fulde kronestruktur og rodnet. Brug træets drypzone (beskyttelseszone) som værktøj.
- Artsvalg: Genetik, hjemmehørende, placering og størrelse.

5.2. Nye planer og anlægsprojekter

I nye planer og ved anlægsprojekter skal eksisterende beplantning altid indtænkes fra starten. Træer, der har stor biologisk- eller arkitektonisk værdi, skal indarbejdes som vigtige landskabselementer og opnå status som særlig beskyttet.

Ved nyplantninger af by- og vejtræer skal der prioriteres arealreservation til udvikling af træernes rødder og kroner. Arealreservationen skal svare til træets fremtidige drypzone (Se Figur 1: Drypzonen), og i drypzonen foretages der ikke grave- eller anlægsarbejde. Et nyttigt værktøj i planlægningsarbejdet er en visualisering, der illustrerer træernes reelle udbredelse, når kronerne og rødderne har opnået fuld størrelse. Træets fulde størrelse bør ikke begrænses.

Hvis den nødvendige arealreservation (Fremtidige drypzone) ikke kan opnås, skal træartsvalget ændres til en mindre træart.

5.3. Variation i valg af arter og genetik

Inden nye træer og buske plantes, skal det overvejes, hvordan der skabes variation i arter og genetik. Variationen skal medvirke til en mangfoldig natur og opbygge en robusthed blandt træer og buske.

Billede 5: En visualisering af træernes udbredelse, når de er fuldt udviklet, er et vigtigt værktøj i planlægningen af nyplantninger, så der opnås den nødvendige pladsreservation.

Ved valg af arter indgår biodiversiteten som et væsentlig parameter. Gennem mange generationer har træer, buske, insekter, svampe, bakterier og dyr tilpasset sig til hinanden i Danmark. Derfor er der tilknyttet langt flere arter til de hjemmehørende træarter end til introducerede (udenlandske) træer og buske. Der plantes derfor hovedsageligt hjemmehørende arter men for at imødegå klimaforandringerne, kan der indplantes klimaarter. Det vil sige, arter hvis udbredelsesområde på sigt vil blive udbredt til Danmark grundet klimaforandringerne. Det samlede antal plantede træer skal som minimum udgøres af 75% hjemmehørende arter.

5.4. Beplantningsplaner

I planlægningen for anlægsprojekter og lokalplaner skal der udarbejdes en beplantningsplan, der omfatter de nævnte principper i denne strategi.

- Reserver plads til træet (Se Afsnit 5.2)
- Anvend hjemmehørende arter (Se afsnit 5.3)

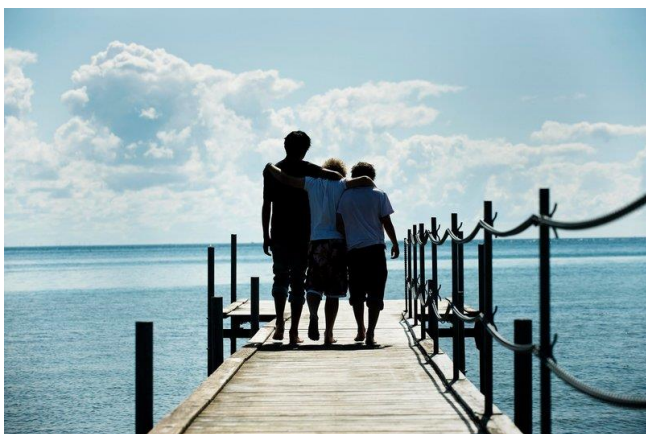
Bygherren af anlægsprojektet bekoster udarbejdelsen af beplantningsplanen. Beplantningsplanen skal godkendes af kommunens administration.

5.5. Skovrejsning

I Fredensborg Kommunes klimaplan, DK2020, fastsættes der en målsætning om, at det samlede skovareal i kommunen skal øges med 10 hektar hvert år. Til sammenligning var der ca. 2000 hektar skov i kommunen i 2023. Statskov udgør størstedelen af skovarealet.

I skovrejsningsprojekter skal der tages stilling til, om skovrejsningen skal udformes som en produktionsskov eller som en urørt skov. I en produktionsskov er der et overordnet fokus på klimaindsatsen ved at producere træ, der kan anvendes i industrielle sammenhænge eller i energisektoren. I urørt skov er der derimod et fokus på biodiversitetskrisen ved at skabe en skov med variation, dynamik og lang kontinuitet. Indenfor begge skovtyper kan rekreative elementer indarbejdes i forskelligt omfang.

På kommunes arealer, hvor der etableres skovrejsning, skal disse etableres med henblik på urørt skov.

Billede 6: Træ anvendt i byggeindustrien kan gavne CO₂ regnskabet.

5.6. Principper for plantning af træer langs vandløb

Der findes et stort potentiale for plantning af træer langs de mange kilometer af vandløb, som findes i kommunen. Træerne kan ligefrem have en gavnlig effekt på vandløbene.

Kommunen, som er vandløbsmyndighed, står for vedligeholdelsen af de offentlige vandløb. Kommunen har ifm. vedligeholdelsen ret til at fælde eller beskære træer og buske, såfremt det skønnes nødvendig. Vandløbsmyndigheden har ligeledes ret til at plante træer langs offentlige vandløb som led i vedligeholdelsen. Øvrige bredejere skal søge om tilladelse for at plante træer og buske langs offentlige vandløb.

Spredte træer langs vandløbene er med til at skabe variation og dynamik, da træerne giver skygge til vandløbene, hvilket medvirker til en lavere temperatur i vandet, som igen muliggøre et større iltindhold i vandet. Et højt iltindhold fremmer levevilkårene for fisk og smådyr i vandløbet. Ydermere kan træernes rødder skabe gode skjulesteder for fisk, og mange vandinsekter kan leve af nedfald fra træer og buske. Udplantning af træer kan modvirke væksten af grøde i vandløbene og dermed begrænse omfanget af den løbende vedligeholdelse.

Ved plantning af træer langs vandløb bør følgende principper følges:

- Det skal være danske løvfældende træer (f.eks. rødæl, eg, ask og æbletræer)
- Træerne må maksimalt komme til at dække 70% af vandløbet, og mindst 30% af vandløbsstrækningen skal være uden træer
- Så vidt muligt plantes der træer på brinken

5.7. Potentialer på sigt

På tidspunktet for vedtagelsen af Strategi for træer i Fredensborg Kommune er der ikke et samlet overblik over træer, som kommunen ejer eller er myndighed for. Der bør derfor afsættes ressourcer til at få gennemført en samlet registrering af alle relevante træer i kommunen for at styrke planlægningen, driften og myndighedsopgaverne.

For at fremme skovrejsningen i kommune bør der ligeledes tilføres ressourcer, så der kan gennemføres opsøgende arbejde. Dette skal blandt andet medvirke til, at kommunen indfrier sin målsætning på 10 ha. ny skov i kommunen årligt jf. DK2020 planen.

FREDENSBORG
KOMMUNE

Fredensborg Kommune
Egevangen 3 B
2980 Kokkedal

Telefon 72 56 50 00
fredensborg@fredensborg.dk
fredensborg.dk